

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXXII. — Wydana i rozesłana dnia 12. listopada 1913.

Treść: (№ 231 i 232.) Rozporządzenie, którem wydatę się nowy przepis, dotyczący uzyskiwania kwalifikacyi do nauczania gimnastyki w szkołach średnich (wraz z liceami żeńskimi), seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich, oraz tymczasowe przepisy co do szczególnego egzaminu kwalifikacyjnego na nauczycieli szermierki, nauczycieli pływania i kierowników zabaw w tych zakładach naukowych. — 232. Obwieszczenie, dotyczące zmiany niektórych postanowień koncesyi na elektryczną kolej lokalną z Badenu do Vöslau.

231.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty z dnia 30. października 1913,

którem wydatę się nowy przepis, dotyczący uzyskiwania kwalifikacyi do nauczania gimnastyki w szkołach średnich (wraz z liceami żeńskimi), seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich, oraz tymczasowe przepisy co do szczególnego egzaminu kwalifikacyjnego na nauczycieli szermierki, nauczycieli pływania i kierowników zabaw w tych zakładach naukowych.

Uznając za słowne, znosząc rozporządzenie ministeryalne z dnia 10. września 1870, l. 9167 (Dz. u. p. Nr. 116, Dz. rozp. min. Nr. 132), wydatę nowy przepis, dotyczący uzyskiwania kwalifikacyi do nauczania gimnastyki w szkołach średnich (wraz z liceami żeńskimi), seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich (A), oraz tymczasowe przepisy co do szczególnego egzaminu kwalifikacyjnego na nauczycieli szermierki, nauczycieli pływania i kierowników zabaw w tych zakładach naukowych (B), a to następującej treści:

A.

Przepis egzaminacyjny

dla nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich, w seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich.

Artykuł I.

Postanowienia ogólne:

Do uzyskania kwalifikacyi do nauczania gimnastyki w szkołach średnich, t. j. w gimnazyjach wszelkiego rodzaju, szkołach realnych i liceach żeńskich, tudzież w seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich potrzeba:

- a) aprobaty przy egzaminie na nauczyciela gimnastyki przed ustanowioną w tym celu komisją egzaminacyjną (artykuł II).
- b) wprowadzenia w praktykę nauczycielską w jednym z wymienionych zakładów naukowych (artykuł XIV. i XV.).

A. Egzamin na nauczyciela gimnastyki.

Artykuł II.

Komisye egzaminacyjne.

1. Kwalifikacyę kandydatów i kandydatek na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich, seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich bada się na podstawie egzaminu, dla którego Minister wyznań i oświaty ustanawia komisye egzaminacyjne w miastach, posiadających uniwersytet.

Komisye te nazywają się: C. k. komisye egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich.

2. Minister wyznań i oświaty mianuje członkami komisji egzaminacyjnych uzdatnionych fachowców w zakresie nauk, mających znaczenie dla wyćwiczenia ciała, z pośród profesorów szkół najwyższych i pedagogów. Każdy członek komisji egzaminacyjnej otrzymuje swój mandat na przeciąg trzech lat i może być po upływie tego czasu na nowo mianowany. Komisya egzaminacyjna składa się z dyrektora, z jego zastępcy i z potrzebnej ilości egzaminatorów fachowych.

3. Dyrektorem komisji egzaminacyjnej mianuje Minister wyznań i oświaty jednego z członków komisji egzaminacyjnej. Dyrektor może poruczyć swe zastępstwo jednemu z członków komisji.

Dyrektor względnie jego zastępca ma sobie poruczone przewodnictwo przy egzaminach i prowadzenie czynności.

4. Komisye egzaminacyjne podlegają bezpośrednio Ministerstwu wyznań i oświaty.

5. Dyrektor komisji egzaminacyjnej ma prowadzić całą korespondencję i utrzymywać akta w prawidłowym porządku.

6. Aktami komisji egzaminacyjnej są *a)* akta ogólne, zawierające reskrypta Ministerstwa wyznań i oświaty; *b)* akta osobiste.

7. Z końcem każdego roku studyów należy przesać Ministerstwu wyznań i oświaty sprawozdanie z czynności i wykaz kandydatów, aprobowanych i reprobowanych w ciągu roku studyów.

Artykuł III.

Warunki dopuszczenia do egzaminu.

1. Kandydat winien w tym celu, aby być dopuszczonym do egzaminu, wnieść swoją prośbę do dyrekcji tej komisji egzaminacyjnej, przed którą zamierza składać egzamin.

2. Do prośby, w której należy także wymienić język wykładowy, w którym kandydat chce udzielać nauki, winien tenże dołączyć:

a) opis przebiegu życia, w którym przytoczyć należy tok ogólnego kształcenia się oraz zakres studyów zawodowych, tudzież w szczególności wszystkie te dziedziny działalności, skierowanej ku wyćwiczeniu ciała, którym kandydat szczególnie się poświęcał;

b) metrykę chrztu lub urodzin na dowód, że w odnośnym roku kalendarzowym ukończył lub jeszcze ukończy przynajmniej 22. rok życia i że nie przekroczył jeszcze 30. roku życia;

c) świadectwo lekarza urzędowego, stwierdzające, że jest zupełnie zdrow i pod względem cieleśnym uzdatniony do zawodu nauczyciela gimnastyki;

d) świadectwo dojrzałości z szkoły średniej (gimnazjów wszelkiego rodzaju, szkół realnych, liceów żeńskich) lub z seminarium nauczycielskiego męskiego względnie żeńskiego;

e) potwierdzenie, że kandydat przynajmniej przez dwa lata (cztery półrocza) uczęszczał prawidłowo na wykłady i ćwiczenia na kursie dla kształcenia nauczycieli gimnastyki, zaprowadzonym na jednym z uniwersytetów;

f) potwierdzenie co do uczęszczania na co najmniej czterogodzinny wykład z dziedziny filozofii (w szczególności psychologii) i z dziedziny pedagogiki (ogólnej nauki o wychowaniu i nauczaniu) na jednym z uniwersytetów oraz wystawione w tym celu z pomyślnym wynikiem świadectwo kolokwialne z wykładów pedagogiki.

Co do kandydatów na nauczycieli w szkołach średnich, którzy po myśli artykułu IX., 1., ustęp ostatni, przepisowi egzaminacyjnego z dnia 15. czerwca 1911, Dz. u. p. Nr. 117, łączą gimnastykę z jednym z głównych przedmiotów naukowych albo też chcą złożyć egzamin nauczycielski z pewnej grupy przedmiotów naukowych a zdali już wstępny egzamin filozoficzno-pedagogiczny, wystarczy, jeżeli przedłożą odnośne poświadczenie;

g) świadectwo z pomyślnym wynikiem z kolokwium z higieny szkolnej (pedagogiki higienicznej), w tym celu wystawione;

h) potwierdzenie, że kandydat uczęszczał z pomyślnym wynikiem na kurs pływania, urządzony w łączności z kursem dla kształcenia nauczycieli gimnastyki;

i) ewentualnie poprzednie reprobujące świadectwa komisji egzaminacyjnych dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich;

k) przy dopuszczaniu do egzaminu kandydatów, uczęszczających jeszcze na uniwersytet lub do innej szkoły najwyższej albo na kurs dla kształcenia nauczycieli gimnastyki, stawia się za warunek, aby zachowanie się kandydata podczas studyów było prawidłowe; kandydaci, którzy już dawniej jak przed rokiem opuścili szkołę najwyższą względnie kurs dla kształcenia nauczycieli gimnastyki, winni dołączyć wiarygodne i dostateczne dowody — o ile możliwości świadectwo władzy publicznej — co do swego zachowania się od tego czasu.

3. Jeżeli nie można przedłożyć któregokolwiek z dokumentów, wymienionych pod 2., albo jeżeli komisya egzaminacyjna znajdzie w nim jakąś usterkę, winna ona zwrócić się do Ministerstwa wyznań i oświaty o decyzję w sprawie dopuszczenia do egzaminu, dołączając równocześnie do tego zapytania swoją opinię.

4. Kandydaci zagraniczni, którzy muszą uczyć nie zadość wszystkim przepisanywym wymaganiom, mogą być dopuszczeni do egzaminu na nauczycieli gimnastyki na wniosek komisji egzaminacyjnej tylko za pozwoleniem Ministerstwa wyznań i oświaty.

Artykuł IV.

Rodzaj kwalifikacji nauczycielskiej.

Wymagania przy egzaminie na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminarjach nauczycielskich są co do części teoretycznej egzaminu równe pod względem istotnym dla wszystkich kandydatów, zaś co do części praktycznej inne dla kandydatów a inne dla kandydatek (artykuł VI., 2 a, b).

Kandydatom udziela się aprobaty na nauczycieli gimnastyki (razem z szermierką i pływaniem) w szkołach średnich męskich, seminarjach nauczycielskich męskich i żeńskich, kandydatkom zaś udziela się aprobaty na nauczycielki gimnastyki (razem z pływaniem) w żeńskich szkołach średnich (liccach żeńskich) i seminarjach nauczycielskich żeńskich.

Artykuł V.

Podział przedmiotów egzaminu.

1. Egzamin dzieli się na egzamin teoretyczny i praktyczny.

Egzamin teoretyczny obejmuje prace klauzurowe i egzamina ustne.

2. Egzamin teoretyczny obejmuje następujące przedmioty:

- a) zarys anatomii i fizjologii człowieka;
- b) wychowanie ciała: dyetykę i higienę ćwiczeń cieleśnych w rozmaitych okresach życia;
- c) udzielanie pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach;
- d) historję i literaturę gimnastyki, umiejętności szermierki i innych ćwiczeń ciała;
- e) teorię i systematykę gimnastyki; zakładanie i urządzenie sal gimnastycznych, placów sportowych i placów zabaw; naukę o przyrządach;
- f) metodykę nauki gimnastyki, szermierki i pływania.

3. Egzamin praktyczny ma wypróbować nabyte przez kandydata wyćwiczenie:

- a) w gimnastyce (razem z ćwiczeniami ludowymi i ćwiczeniami w lekkiej atletyce oraz zabawami dla młodzieży);
- b) w szermierce;
- c) w udzielaniu pierwszej pomocy.

4. Każdy kandydat winien oprócz tych egzaminów złożyć przed komisją egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich egzamin z języka wykładowego po myśli artykułu VIII., ustęp 1.

i 2., przepisu egzaminacyjnego z dnia 15. czerwca 1911, Dz. u. p. Nr. 117. Do tego egzaminu dopuszcza się go jednak tylko na zasadzie poświadczenia co do odbytego z pomyślnym wynikiem egzaminu z gimnastyki, wystawionego przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w szkołach średnich zawiadamia pisemnie o wyniku egzaminu z języka wykładowego przewodniczącego komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki.

5. Kandydata można uwolnić od egzaminu z języka wykładowego, jeżeli odbył studia, przepisane dla szkół średnich (studia w seminarjum nauczycielskiem), w zakładach z tym samym językiem wykładowym, albo też jeżeli może w inny sposób wykazać uzdolnienie do nauczania w obranym języku, a ani prace klauzurowe ani przebieg egzaminów ustnych nie budzą wątpliwości co do zupełnego władania przez niego językiem wykładowym.

Artykuł VI.

Wymagania z poszczególnych przedmiotów egzaminu.

1. Przy egzaminie teoretycznym winien kandydat wykazać wiadomości z poszczególnych przedmiotów w następującym zakresie:

a) Zarys anatomii i fizjologii człowieka, a mianowicie:

α) z zarysu anatomii: Znajomość szkieletu jako podstawy narządu ruchu, połączeń kości w ogólności a stawów w szczególności. Znajomość systemu mięśni, położenia i sposobu pracy mięśni w ciele i ich oddziaływanie wzajemnego (ugrupowania ich jako źródła ruchu tułowia i kończyn). Znajomość narządów oddychania, narządów trawienia, systemu naczyń krwionośnych i systemu nerwowego. Znajomość narządu moczowopłciowego.

β) z zarysu fizjologii: Obznajomienie się z zarysem psychologii odżywiania się; znajomość obiegu krwi; zaznajomienie się z sposobem działania mięśni i systemu nerwowego; znajomość wpływu systemu nerwowego na działalność najważniejszych organów, w szczególności organów ruchowych i okrężnych; znajomość wpływu pracy mięśni na działalność innych systemów organów i narządów, w szczególności na oddychanie, krążenie i wymianę materji; obznajomienie się ze zmianami ciała w rozmaitych okresach wzrostu oraz z prawidłami wzrostu rozmaitych grup organów (wpływem dojrzałości).

- b) Wychowanie cielesne: Dytetyka i higiena ćwiczeń cielesnych w rozmaitych okresach wieku. Zaznajomienie się z zastosowywaniem osobnej nauki o ruchu. Obznajomienie się z oddziaływaniem szczególnych ćwiczeń na poszczególne narządy i funkcje. Znajomość nauki o postawie i jej rozwoju oraz najczęstszych błędów w postawie. Znajomość związku postawy z oddychaniem i krążeniem oraz wpływu ćwiczeń cielesnych na postawę. Gimnastyka postawy, gimnastyka przy oddychaniu (ortopedyczna gimnastyka szkolna). Dokładniejsze poznanie skutków przemęczenia oraz nadużywania ćwiczeń gimnastycznych i sportowych z szczególnym uwzględnieniem wieku, płci i indywidualności. (Całkowite lub częściowe uwolnienie od gimnastyki).
- c) Udzielanie pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach. Znajomość nieszczęśliwych wypadków, jakie mogą się wydarzyć podczas gimnastyki, zabaw młodzieży oraz przy uprawianiu rozmaitych sportów. Zaznajomienie się z środkami zapobiegawczymi. Znajomość ogólnych zasad i szczególnych zabiegów przy „Udzielaniu pierwszej pomocy“ w razie uszkodzenia ciała, tudzież znajomość zachowania się w tych wypadkach.
- d) Historia i literatura gimnastyki, szermierki i innych ćwiczeń cielesnych. Znajomość poglądowa historii ćwiczeń cielesnych w ogólności, dokładniejsze zaznajomienie się z gimnastyką w starożytności, z historią gimnastyki, lekkiej atletyki, zabaw, nowożytnej szermierki, pływania i wycieczek uczniów. Obznajomienie się z najważniejszymi dziełami literackimi z dziedziny ćwiczeń cielesnych a zwłaszcza gimnastyki szkolnej.
- e) Teoria i systematyka gimnastyki; zakładanie i urządzenie sal gimnastycznych itd. Poglądowa i porównawcza znajomość rozmaitych systemów gimnastyki, w szczególności systemu Jahna-Eisclena i Spiessa-Maula, gimnastyki szweckiej i nowych systemów rytmicznych i estetycznych. Znajomość najważniejszych systemów gimnastyki pokojowej. Pewna znajomość podziału ćwiczeń gimnastycznych. Znajomość wyrażań gimnastycznych. Znajomość zasad odpowiedniego urządzania i zaopatrywania sal gimnastycznych, placów dla gimnastyki na wolnym powietrzu, pływalni, sal do szermierki, placów sportowych, placów zabaw i ślizgawek. Dokładne zaznajomienie się z przyrządami gimnastycznymi i urządzeniami.
- f) Metodyka nauki gimnastyki, szermierki i pływania. Pewne opanowanie ogólnych zasad metodyki gimnastyki szkolnej (wraz z zabawami młodzieży), nauki szermierki i pływania. Znajomość

obowiązujących planów naukowych dla gimnastyki w tych zakładach naukowych, dla których udziela się kandydatowi aprobaty (artykuł IV.). Ułożenie rozkładu godziny gimnastyki w sali gimnastycznej i na placu dla gimnastyki na wolnym powietrzu. Szczegółowa metodyka poszczególnych rodzajów ćwiczeń a także i zabaw. Zaznajomienie się z właściwościami ćwiczeń gimnastycznych i metodyką gimnastyki dla rozmaitego wieku, a to co do kandydatów z uwzględnieniem obu płci, zaś co do kandydatek tylko z uwzględnieniem ich płci.

2. Przy egzaminie praktycznym winien kandydat uczynić zadość następującym wymaganiom:

- a) Gimnastyka: należyte wykonywanie wszelkich ćwiczeń porządkowych, wolnych, ćwiczeń przyrządami ręcznymi, ćwiczeń na przyrządach oraz połączeń ćwiczeń w dobrej postawie, przepisanych planem nauki w szkołach średnich (a to co do kandydatów planem dla szkół średnich męskich i żeńskich, co do kandydatek zaś planem dla szkół średnich żeńskich). Dobre wyniki przy przepisanych w wspomnianych planach naukowych ćwiczeniach ludowych (lekkoatletycznych) wraz z opanowaniem szczególnej techniki ćwiczeń. Sprawność w rozwijaniu metodycznym, w zarządzaniu i prowadzeniu tych ćwiczeń. Pewność przy udzielaniu pomocy podczas ćwiczeń na przyrządach.

Sprawność w zarządzaniu i kierownictwie zabaw młodzieży, wymienionych w tych planach naukowych względnie w odnoszących się do nich wskazówkach, oraz odpowiednia własna sprawność przy tych zabawach.

- b) Szermierka (tylko dla kandydatów). Należyta wprawa w szermierce na florecy i szable (sposobem szermierki, praktykowanym w c. i k. Zakładzie dla nauczycieli szermierki i gimnastyki w Wiener-Neustadt). Wprawa w udzielaniu nauki.
- c) Udzielanie pierwszej pomocy. Zaznajomienie się z odpowiednim unieszczeniem i przewozem zranionych lub dotkniętych niemocą (omdlenie, udar słoneczny itd.), z zakładaniem pierwszych także improwizowanych opatrunków przy uszkodzeniach ciała. Zaznajomienie się z potrzebnymi materiałami, które należy mieć w zapasie dla niesienia pierwszej pomocy (skrzynka z opatrunkami). Sztuczne oddychanie.

Artykuł VII.

Wypracowania klauzurowe.

1. Jeżeli kandydat dopełnił wszystkich warunków, potrzebnych do dopuszczenia go do egzaminu, otrzymuje od dyrektora komisji egzaminacyjnej pi-

semne zawiadomienie o dniu i godzinie, przeznaczona na wypracowania klauzurowe.

2. Każdy kandydat winien dostarczyć dwa wypracowania klauzurowe, a to jedno z któregoś z przedmiotów, określonych w artykule V., pod 2., *a* i *b*, zaś drugie z jednego z przedmiotów, oznaczonych tamże pod 2., *d* do *f*.

3. Czas pracy, przeznaczony na każde wypracowanie klauzurowe, wynosi trzy godziny. Oba wypracowania można wygotować w jednym dniu. Szóstogodzinny czas pracy przedziela się wówczas przerwą na objad.

4. Przy ocenie wypracowań klauzurowych należy przedewszystkiem baczyć na odpowiedni tok myśli i jasność przedstawienia, z powodu zaś ograniczonego czasu, którym kandydat rozporządza, nie należy zbyt wielkiej wagi przykładać do gładkości stylu.

5. Egzaminatorowie z odnośnego przedmiotu winni zaopatrzyć wypracowania klauzurowe po przejrzaniu swoją opinią, do której należy dołączyć stanowcze orzeczenie, czy wypracowanie nadaje się „bardzo dobrze“ „dobrze“ lub w sposób „dostateczny“ do odbywania egzaminu w dalszym ciągu.

6. Jeżeli wypracowania klauzurowe wykazały już dostatecznie, że kandydat nie odpowiada potrzebnym wymaganiom, winna komisja egzaminacyjna wykluczyć go od dalszego zdawania egzaminu zapomocą zwykłego oznajmienia, a tylko na jego wyraźne żądanie zapomocą wydania pisemnego poświadczenia, oraz wyznaczyć czas, kiedy może być dopuszczony do powtórzenia egzaminu. Jeżeli tylko jedno wypracowanie klauzurowe uznano za niedostateczne, winna komisja egzaminacyjna orzec, czy kandydat ma powtórnie wygotować oba wypracowania klauzurowe, czy tylko jedno.

Komisja egzaminacyjna może zezwolić także na drugie powtórzenie wypracowań klauzurowych.

7. Kandydatów, którzy przy wypracowaniach klauzurowych okazali odpowiednie wyniki, należy ustnie lub pisemnie wczwąć do dalszego składania egzaminu (do ustnego egzaminu).

8. Jeżeli kandydat nie stawia się do ustnego egzaminu zaraz po egzaminie klauzurowym, komisja egzaminacyjna ma prawo orzec ze względu na zachodzące okoliczności o tem, czy kandydat w następnym terminie egzaminacyjnym ma być uwolniony od wypracowań klauzurowych.

Jeżeli kandydat nie złoży egzaminu ustnego z jednego lub z kilku przedmiotów, komisja egzaminacyjna ma orzec, czy wypracowania klauzurowe, względnie które z nich są ważność zatrzymują.

9. Kandydata, który przy wypracowaniach klauzurowych posługiwał się niedopuszczalnymi środkami pomocniczymi lub używał niedozwolonej

pomocy, ma komisja egzaminacyjna oddalić aż do następnego terminu w razie pierwszego powtórzenia się takiego wypadku na cały rok, w razie zaś ponownego powtórzenia się na zawsze.

Artykuł VIII.

Egzamin ustny.

1. Przy każdym egzaminie ustnym winien być obecny oprócz egzaminatora z odnośnego przedmiotu dyrektor komisji egzaminacyjnej lub jego zastępca a oprócz nich przynajmniej jeden członek komisji egzaminacyjnej. Dyrektorowi komisji egzaminacyjnej lub jego zastępcy przysługują prawo odbywania w tym samym czasie egzaminu ustnego z jednego przedmiotu z dwoma kandydatami.

Z egzaminu ustnego należy spisać protokół i to osobno co do każdego z egzaminowanych.

2. Egzamin ustny trwa dla grupy przedmiotów, określonych w artykule V. 2, pod *a* do *c*, względnie dla grupy przedmiotów, określonych pod *d* do *f*, najwyżej jedną godzinę dla każdego kandydata.

3. O stopniach (bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie) z poszczególnych przedmiotów egzaminu rozstrzyga komisja egzaminacyjna większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Wbrew wnioskowi egzaminatora z odnośnego przedmiotu, aby kandydata odpalić, nie można przyznać z tego przedmiotu stopnia dostatecznego.

4. Kandydatów, którzy zdali egzamin ustny z wszystkich przedmiotów, zawiadamia się o tem ustnie lub pisemnie i wzywa się zarazem do egzaminu praktycznego.

5. Jeżeli kandydat nie zdał egzaminu ustnego z jednego lub kilku przedmiotów, winna go komisja egzaminacyjna wykluczyć od dalszego składania egzaminu zapomocą zwykłego oznajmienia, a tylko na wyraźne jego żądanie zapomocą pisemnego poświadczenia oraz winna równocześnie wyznaczyć czas, kiedy może egzamin powtórzyć.

Komisja egzaminacyjna może także zezwolić na drugie powtórzenie ustnego egzaminu.

Każde powtórzenie egzaminu ustnego ma obejmować tylko te przedmioty ustnego egzaminu, w których kandydat nie uczynił zadość wymaganiom.

Artykuł IX.

Egzamin praktyczny.

1. Przy wypróbowaniu praktycznej sprawności należy o ile możności podzielić kandydatów na zastępy co najmniej po 6, aby uniknąć przemęczenia się ich i przesilenia. Szermierkę można odbywać z kandydatami w pojedynkę lub parami. Przy zabawach należy złączyć ewentualnie wszystkich kandydatów.

2. Egzamin praktyczny jednego zastępu z gimnastyki nie powinien w całości zabierać więcej czasu jak trzy godziny, egzamin zaś jednego zastępu z szermierki winien trwać najwyżej półtorej godziny. Przy egzaminach z szermierki w pojedynkę przypadnie na jednego kandydata 15 do 20 minut.

3. Przy praktycznym egzaminie z gimnastyki winien kandydat wykonać na pokaz jedno ćwiczenie porządkowe, trzy ćwiczenia wolne lub z przyrządami ręcznymi (połączenia ćwiczeń) i po dwa ćwiczenia (połączenia ćwiczeń) na trzech przyrządach, oznaczonych przez komisję egzaminacyjną, względnie także wykonać je stopniowo w sposób gimnastyczno-metodyczny i kazać je wykonać swemu zastępowi, a nadto wykazać sprawność w trzech ćwiczeniach ludowych, również wybranych przez komisję egzaminacyjną. Wolno jednakowoż egzaminatorowi z odnośnego przedmiotu zwiększyć za zezwoleniem przewodniczącego ilość wymaganych ćwiczeń, jeżeli uważa to za potrzebne dla skwalifikowania kandydata.

Zręczność kandydata w zarządzaniu zabaw młodzieży i kierowaniu niemi należy wypróbować w ten sposób, że poszczególnym kandydatom po kolei poleca się wyjaśnić i zarządzić kilka zabaw (gonitw, zabaw w piłkę i na boisku) oraz niemi pokierować.

Przy egzaminie z szermierki winien każdy kandydat wykazać swoją sprawność przez odbycie przynajmniej jednej lekei władania jedną bronią oraz jednego starcia inną bronią. Komisji egzaminacyjnej wolno również zapomocą kilku pytań przekonać się o ogólnem teoretycznem wykszoleniu kandydata w szermierce.

Praktyczna próba sprawności kandydata w zakładaniu opatrunków i w innych zabiegach ręcznych, mających ważne znaczenie przy udzielaniu pierwszej pomocy, odbywa się bezpośrednio tuż po egzaminie ustnym z tego przedmiotu i sprawność tę należy też ocenić w związku z tym egzaminem.

5. Co do obecności członków komisji i spisowania protokołu jakoteż co do oceny okazanych wyników obowiązują te same przepisy co dla egzaminów ustnych (artykuł VIII., 1. i 3.)

6. Komisjom egzaminacyjnym wolno odbywać egzamina ustne i praktyczne publicznie o tyle, że dozwala się wstępu uczęszczającym na kurs dla kształcenia nauczycieli gimnastyki za imienną kartą wstępu, o którą należy prosić przewodniczącego.

7. Krajowi inspektorowie szkolni w siedzibie urzędowej komisji egzaminacyjnej, którym powierzono zwierzchni nadzór dydaktyczny nad szkołami średniemi i seminarjami nauczycielskiemi oraz zawodowi inspektorowie nauki gimnastyki w tym kraju koronnym, w którym urzęduje komisja egzaminacyjna, mają prawo być obecni przy ustnych i praktycznych egzaminach w tym celu, aby pozna-

wać przybywające do szkół średnich i seminarjów nauczycielskich siły nauczycielskie dla nauki gimnastyki. Dyrektor komisji egzaminacyjnej winien tedy zawiadomić odnośnych radców szkolnych krajowych o odbywaniu egzaminów.

8. Egzamin ustny i egzamin praktyczny wolno składać w dwóch osobnych terminach. Ważność egzaminu ustnego gaśnie jednak, jeżeli kandydat w przeciągu następnych dwóch lat, licząc od dnia aprobaty przy ustnym egzaminie, nie stawi się do egzaminu praktycznego albo nie usprawiedliwi w sposób wiarogodny swego niejawienia się.

Artykuł X.

Orzeczenie, czy kandydat zdał egzamin.

1. Po ukończeniu wszystkich działów egzaminu, a mianowicie bezpośrednio po oznaczeniu stopni z poszczególnych działów egzaminu praktycznego, rozstrzyga komisja egzaminacyjna, czy kandydat zdał egzamin, czy nie. Orzeczenie dołącza się w razie potrzeby z motywami do protokołu, spisane przy ustnym i praktycznym egzaminie.

Wynik egzaminu należy natychmiast oznajmić kandydatowi.

2. Jeżeli wyniki, osiągnięte przez kandydata w jednym przednocie egzaminu praktycznego, nie są wystarczające, natenczas winna komisja egzaminacyjna reprobować go i zarazem oznaczyć, kiedy wolno mu się zgłosić do powtórzenia praktycznego egzaminu. Powtórzenie egzaminu praktycznego winno się ograniczać do tego przedmiotu (gimnastyka lub szermierka), w którym kandydat nie uczynił zadość wymaganiom.

3. Komisja egzaminacyjna może tylko dwa razy zezwolić kandydatowi na powtórzenie egzaminu praktycznego.

4. Gdy kandydat, który ma składać egzamin z języka wykładowego (artykuł V., 4.), nie uczyni zadość wymaganiom przy tym egzaminie, nie można tak długo orzec jego aprobaty, dopóki nie uzupełni braków przy ponownym egzaminie, którego termin oznaczy według swego uznania komisja egzaminacyjna dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. Na razie można kandydatowi wystawić jedynie poświadczenie, że znajduje się w trakcie zdawania egzaminu.

5. O każdej reprobacie kandydata należy zawiadomić wszystkie inne tutejszokrajowe komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki.

6. Każde powtórzenie części egzaminu ma się odbywać przed tą samą komisją egzaminacyjną, która orzekła reprobację. Jedynie w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może Ministerstwo wyznań i oświaty pozwolić kandydatowi na powtórzenie przed inną komisją egzaminacyjną po upływie czasu, na który go reprobowano.

Artykuł XI.

Treść świadectwa z egzaminu.

1. Świadectwo z egzaminu, które podpisuje dyrektor komisji egzaminacyjnej oraz egzaminatorowie, zawiera:

- a) całkowity rodowód kandydata: imię i nazwisko, miejsce, dzień i rok urodzenia, wyznanie, stan zdrowia według urzędowego świadectwa lekarskiego, szkołę średnią (seminaryum nauczycielskie), kurs dla nauczycieli gimnastyki, dowód uczęszczania na wykłady z filozofii i pedagogiki i wynik kolokwium z pedagogiki (dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów naukowych, którzy zdali już wstępny egzamin z filozofii i pedagogiki, wynik tego egzaminu wstępnego), wynik uczęszczania na kurs pływania oraz kolokwium z higieny szkolnej;
- b) przytoczenie tematów wypracowań klauzurowych tudzież przedmiotów egzaminu, które obejmował egzamin ustny i praktyczny, wraz z ogólną oceną (bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie, niedostatecznie), wydaną co do wyników poszczególnych aktów egzaminu, co do kandydatów zaś, którzy zdali egzamin z języka wykładowego, także ocenę wyników, osiągniętych przy tym egzaminie. Można jeszcze osobno zaznaczyć osiągnięte w poszczególnych przedmiotach szczególnie dobre wyniki lub sprawność;
- c) na końcu ogólną ocenę komisji egzaminacyjnej, czy kandydat został czy też nie został aprobowany, a jeśli tak, z jakim językiem wykładowym.

2. Ponieważ ocena osiągniętych przez kandydata wyników jest uwidocznioma w tekście świadectwa, należy na końcu orzec aprobatę wprost bez dalszego dodatku, nie ograniczając jej zatem żadnym warunkiem lub zastrzeżeniem, ani też nie stopniując jej żadnym charakteryzującym ją określeniem.

Świadectwo otrzymuje datę dnia aprobaty (artykuł X., 1).

Artykuł XII.

Znaczenie świadectwa.

1. Świadectwo ze zdanego całkowicie egzaminu na nauczyciela gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich uprawnia kandydata na razie do wstąpienia na praktykę próbną (artykuł XV. i XVI.) w jednym z zakładów, dla których orzeciono jego kwalifikację, i upoważnia go do uzyskania potem (po odbyciu praktyki próbnej) posady nauczyciela gimnastyki w szkole średniej lub seminariu nauczycielskim (kandydatów do uzyskania posady w męskich szkołach średnich, seminariach nauczycielskich męskich i żeńskich, kandydatki zaś do uzyskania posady w żeńskich szkołach średnich i seminariach nauczycielskich żeńskich).

2. Świadectwo z egzaminu uprawnia kandydatów, którzy uczynią zadość wszelkim warunkom, ustanowionym w artykule III. i IV. przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, do wniesienia po myśli artykułu IX. 2., ustęp ostatni, wspomnianego przepisu egzaminacyjnego prośby do jednej z c. k. naukowych komisji egzaminacyjnych dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich o dopuszczenie do egzaminu nauczycielskiego dla szkół średnich z jednego z głównych przedmiotów naukowych, mianowicie z historii naturalnej lub z chemii albo z jednego z języków żyjących (wyjąwszy język wykładowy).

3. Ważność świadectwa z egzaminu jako warunku do uzyskania stałej posady w publicznej służbie szkolnej gaśnie, zarówno wówczas, gdy kandydat w przeciągu najbliższych pięciu lat nie wstąpi na praktykę próbną względnie do służby szkolnej, jak też wtedy, gdy jego działalność nauczycielska w jednej z szkół publicznych dozna przerwy, trwającej ponad pięć lat.

Ważność świadectwa może być znowu przywrócona na podstawie dowodu, że kandydat w tym czasie poświęcał się działalności literackiej lub dydaktycznej w dziedzinie gimnastyki. Dowodu takiego należy dostarczyć komisji egzaminacyjnej, która, o ile uzna go za dostateczny, orzeknie dalszą ważność wydanego przez nią dawniej świadectwa, dodając do niego odpowiednią uwagę. W razie braku lub niedostateczności tego dowodu należy egzamin ponownie wobec tej samej lub innej komisji egzaminacyjnej, przyczem można kandydata uwolnić od wypracowań klauzurowych, nigdy jednak od egzaminu ustnego lub praktycznego. Praktyki próbnej nie trzeba ponawiać.

4. Duplikaty świadectw kwalifikacji nauczycielskiej wolno wydawać tylko za zezwoleniem Ministerstwa wyznań i oświaty.

Artykuł XIII.

Taksy egzaminacyjne.

1. Każdy kandydat, zgłaszający się do egzaminu, winien przy dopuszczeniu go do egzaminu uiścić 50 K jako taksę egzaminacyjną.

Przy każdorazowym powtórzeniu części egzaminu należy złożyć dalszą taksę w kwocie 30 K.

2. Kandydaci, składający egzamin z języka wykładowego, mają oprócz tego uiścić za to komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich taksę w kwocie 20 K, którą należy ponownie płacić przy każdym powtórzeniu tego egzaminu.

3. Za wygotowanie duplikatów świadectw kwalifikacji nauczycielskiej należy uiścić taksę w kwocie 12 K.

4. Ustanowienie szczególnych warunków rozdziału pobranych taks między dyrektora, względnie jego zastępcę i poszczególnych egzaminatorów stosownie do poniesionego przez nich trudu pozostawia się samym komisjom egzaminacyjnym.

B. Wprowadzenie w praktykę nauczycielską.

Artykuł XIV.

Całoroczna praktyka próbna.

Kandydaci na nauczycieli, aprobowani dla gimnastyki w połączeniu z jednym z głównych przedmiotów naukowych, winni po uzyskaniu całkowitej aprobaty po myśli artykułów XXX. i XXXI. przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich odbyć rozszerzony lub prosty rok próbny. Przytem obowiązuje zasada, że kandydata takiego należy celem wprowadzenia go przydzielić także nauczycielowi gimnastyki i że połowa jego hospitacji przypaść ma ewentualnie na godziny gimnastyki, zabawy młodzieży i inne ćwiczenia cieleśne, tudzież, że w drugim półroczu winien on pod nadzorem udzielać samodzielnie nauki tak jakiegoś przedmiotu naukowego jak i gimnastyki w tej samej klasie lub w dwóch różnych klasach.

Co do kandydatów tego rodzaju obowiązują również postanowienia artykułów XXXII. i XXXIII. przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Artykuł XV.

Półroczna praktyka próbna.

1. Kandydaci, którzy chcą uzyskać posadę nauczyciela gimnastyki w szkole średniej lub seminarium nauczycielskiem, mają odbyć tylko półroczną praktykę próbna.

Ta półroczna praktyka próbna winna z reguły rozpoczynać się w pierwszych tygodniach półroczu i trwać pełnych pięć miesięcy. Kandydaci winni ją odbywać w męskiej szkole średniej lub w seminarium nauczycielskiem męskim, względnie żeńskim, kandydatki zaś w żeńskiej szkole średniej lub w seminarium nauczycielskiem żeńskim.

3. Kandydatowi wolno wybrać sobie kraj koronny dla tej praktyki próbnej, zakład naukowy zaś wyznacza krajowa władza szkolna odnośnego kraju koronnego. Władza ta winna przytem uwzględnić przedewszystkiem pedagogiczny cel praktyki próbnej — praktyczne wykształcenie kandydata; potrzeby poszczególnych zakładów naukowych i słuszne życzenia kandydata mogą być uwzględnione tylko w drugim rzędzie.

4. Kandydata poddaje się pod szczególne kierownictwo zawodowe nauczyciela fachowego (nauczyciela gimnastyki), wyznaczonego do tego na wniosek

dyrekeji odnośnego zakładu naukowego przez krajową władzę szkolną. Jednemu nauczycielowi fachowemu (nauczycielowi gimnastyki) nie można w tym samym czasie przydzielać więcej niż dwóch kandydatów.

5. W pierwszych tygodniach praktyki próbnej obecny jest kandydat w charakterze hospitaanta przy nauce gimnastyki, udzielanej przez kierującego nim fachowego nauczyciela, oraz przy pozostających ewentualnie pod kierownictwem tegoż nauczyciela zabawach młodzieży i innych ćwiczeniach ciała, następnie bierze sam w poszczególnych godzinach nauki względnie zabaw udział w kierowaniu nauką, względnie w kierowaniu zabawami pod nadzorem nauczyciela fachowego, któremu jest przydzielony, i to w możliwie jak największej ilości klas i oddziałów zabaw. Jak z jednej strony winien on jest przytem słuchać wskazówek nauczyciela fachowego, tak z drugiej strony winien ten ostatni z swojej strony na godzinach nauki i zabaw unikać wszystkiego, coby mogło uwłaczać powadze kandydata wśród uczniów.

6. Nasuwające się objawy życia szkolnego, materyał, przerabiany w godzinach gimnastyki i na placu zabaw jakoteż przeznaczony na czas najbliższy, metodyczne traktowanie przedmiotu z uwzględnieniem wieku, rozdział całego materyału naukowego, zastosowany do planu nauki i do przeznaczonego na nią czasu, utrzymywanie w dobrym stanie przyrządów gimnastycznych i służących do zabaw, przepisy porządku szkolnego i karność szkolną, higienę szkolną i uprawianie rozmaitych ćwiczeń cieleśnych, zasługujące ewentualnie na uwagę rozprawy gimnastyczno-pedagogiczne, zarys organizacji gimnazyjów i szkół realnych, względnie statut organizacyjny licejów żeńskich lub seminarjów nauczycielskich męskich i żeńskich, zwłaszcza zaś plany nauki gimnastyki w rozmaitych kategoriach szkół, dla których opiewa aprobatą kandydata, i należące do nich instrukcje, wskazówki do sprawowania urzędu nauczycielskiego, inne ważne normalia oraz inne należące tu sprawy omawia treściwie poza godzinami szkolnymi podczas całej praktyki próbnej nauczyciel fachowy (nauczyciel gimnastyki) bądź przy sposobności, bądź regularnie — raz na tydzień — z kandydatem, któremu też sprawy te dostarczają według okoliczności przedmiotu do wypracowań pisemnych.

Dyrektor powinien na podstawie jak najczęstszych spostrzeżeń własnych poznać szczegóły instruowania kandydata i sprawdzać systematyczność postępowania.

7. Po upływie pewnego czasu, w danym wypadku już zaraz po pierwszych dwóch miesiącach, ma dyrektor prawo, starannie przestrzegając interesu zakładu, poruczyć kandydatowi, o ile posiadł potrzebne ku temu warunki, samodzielne udzielanie nauki gimnastyki w pewnej klasie i samodzielne

kierowanie zabawami pewnej klasy lub oddziału zabaw, w ten atoli sposób, że kandydat udziela nauki względnie kieruje zabawami pod kierunkiem i w obecności wprowadzającego nauczyciela fachowego (nauczyciela gimnastyki, kierownika zabaw); wszelako winien każdy kandydat kilkakrotnie w ciągu praktyki próbnej mieć (według uznania wprowadzającego nauczyciela fachowego) sposobność do udzielania przez pewien czas nauki gimnastyki samodzielnie w nieobecności nauczyciela fachowego, chociaż pod jego kontrolą, i do kierowania również zupełnie samodzielnie zabawami młodzieży.

Hospitowanie przez kandydata leky wprowadzającego nauczyciela fachowego należy prowadzić dalej aż do końca czasu próby. Należy go także skłonić do możliwie częstego hospitowania u innych odnosnych nauczycieli zakładu oraz w innych zakładach naukowych. Winni też kandydaci pozatem brać udział w zajęciach praktycznych, w szczególności w wycieczkach, wędrownkach, a także w inwigilacyi na korytarzach itd.

Ilość godzin gimnastyki i zabaw, które kandydat ma hospitować albo też w których ma udzielać nauki i kierować zabawami w ciągu tygodnia, nie powinna w zasadzie być niższa niż 14 a wyższa niż 20 na tydzień.

Jeżeli w ciągu czasu próby dla kandydata potrzeba zastąpić profesora fachowego (nauczyciela gimnastyki), można każdego kandydata, niewątpliwie się do tego nadającego, użyć także do samodzielnego udzielania nauki w jednej lub kilku klasach. Ale i w tym wypadku nauczyciel fachowy, a jeżeli takiego już nie ma, dyrektor powinien wspierać go radami i wskazówkami. I w ogóle całe grono nauczycielskie winno sobie mieć za obowiązek względem szkoły i względem nowego towarzysza w zawodzie, by koleżeńskiem wobec niego postępowaniem ułatwić mu i wzmocnić jego stanowisko w zakładzie.

8. Pozatem kandydat obowiązany jest na równi z każdym zajmującym posadę nauczycielem stosować się do postanowień ogólnych ustaw szkolnych i szczególnych przepisów szkolnych dla swego zakładu jakoteż do zarządzeń dyrektora; zwłaszcza winien regularnie uczęszczać na konferencye nauczycielskie, na których, o ile udziela samodzielnie nauki lub samodzielnie kieruje zabawami, ma prawo i obowiązek głosowania nad postęпами i zachowaniem się uczniów przy nauce gimnastyki podczas jego godzin, względnie przy zabawach. W wszystkich innych wypadkach kandydat ma na konferencyi tylko głos doradczy.

9. Jeżeli należy się obawiać, że popelniane przez kandydata błędy dydaktyczne lub pedagogiczne albo też w ogóle jego postępowanie mogłyby mieć szkodliwe następstwa dla zakładu naukowego,

w którym jest zatrudniony, dyrektor ma prawo w wypadkach nie cierpiących zwłoki położyć natychmiast kres działalności tego kandydata w swoim zakładzie. Winien w tej mierze wysłuchać opinii grona nauczycielskiego a następnie postanowić według własnego przekonania i z usunięcia kandydata bezzwłocznie zdać sprawę przełożonej władzy szkolnej krajowej, dołączając protokół z opinii grona nauczycielskiego. Stosownie do rodzaju przyczyn, które spowodowały usunięcie kandydata, władza ta albo wyszła go z odpowiedniami wskazówkami do innego zakładu naukowego celem kontynuowania praktyki próbnej albo w razie potrzeby przedłoży Ministerstwu wyznań i oświaty wniosek w sprawie wydalania go z zawodu nauczycielskiego.

10. Po upływie pięciu miesięcy próbnych dyrektor wyda na podstawie szczegółowej narady, odbytej z wprowadzającym nauczycielem fachowym (nauczycielem gimnastyki), podpisane przez siebie i wprowadzającego nauczyciela fachowego świadectwo, które podaje dokładny rodowód kandydata (imię i nazwisko, miejsce urodzenia i ojczyznę, dzień i rok urodzenia, wyznanie, kwalifikacyę nauczycielską), a następnie określa działalność kandydata, względnie klasę, w której udzielał samodzielnie nauki, oraz ocenia stopień okazanej przez kandydata umiejętności nauczania, kierowania zabawami młodzieży i innymi ćwiczeniami cielesnymi oraz utrzymywania karności, jakoteż jego wiadomości w zakresie ważniejszych normalistów, wyrażając ocenę jednym z stopni „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“. Odpis świadectwa należy dołączyć do sprawozdania rocznego, przedkładanego radzie szkolnej krajowej z czynności zakładu naukowego.

Takie dopiero świadectwo nadaje całkowitą kwalifikacyę do uzyskania posady nauczyciela gimnastyki w szkole średniej lub seminaryum nauczycielskiem.

Półroczną praktykę próbną można powtórzyć bądź w tym samym, bądź w innym zakładzie naukowym; przy tem powtórzeniu jednak należy mieć na oku przede wszystkim praktyczne zajęcie samodzielnem udzielaniem nauki, samodzielnem kierowaniem zabawami młodzieży i innymi ćwiczeniami cielesnymi.

Artykuł XVI.

Wynagrodzenie za praktykę próbną. Służba supleńców i asystentów jako praktyka próbną.

1. W razie ubóstwa kandydata, odbywającego próbę, można mu udzielić na jego prośbę zasiłku w miarę środków, którymi państwo rozporządza.

2. Odbywanie praktyki próbnej nadaje kandydatowi jedynie w tym przypadku prawo do remuneracyi, jeżeli udziela samoistnie nauki gimnastyki przez więcej jak sześć godzin tygodniowo.

3. Jeżeli zachodzi nieunikniona konieczność użycia do nauki gimnastyki w charakterze suplenta lub asystenta wyjątkowo kandydata, posiadającego całkowity egzamin, przed odbyciem przepisanej praktyki próbnej, należy go wprowadzić w praktykę nauczycielską po myśli reskryptu ministeryjalnego z dnia 1. listopada 1893, l. 24871 (Dz. r. m. Nr. 35).

W tym przypadku należy odpowiednio wykonać przepisy dla półrocznej praktyki próbnej w najważniejszych ich punktach, o ile to da się pogodzić ze zmienionem stanowiskiem kandydata na nauczyciela gimnastyki.

Zresztą należy tu analogicznie stosować postanowienia artykułu XXXIII, ustęp 3., przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli w szkołach średnich.

Suplentów i asystentów dla gimnastyki, którzy nie uzyskali jeszcze kwalifikacji nauczycielskiej dla gimnastyki, należy traktować analogicznie.

Artykuł XVII.

Postanowienia przejściowe.

1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi natychmiast w życie.

Wolno jednak aż do końca roku akademickiego 1913/14 kandydatom, którzy uczęszczali przynajmniej przez cały rok na kurs dla kształcenia nauczycieli gimnastyki (kurs dla nauczycielek gimnastyki), podawać się o dopuszczenie do egzaminu według przepisu egzaminacyjnego z dnia 10. września 1870, Dz. u. p. Nr. 116.

2. Kandydatów, którzy uczęszczali na dwuletni kurs dla kształcenia nauczycieli gimnastyki (jednoroczny kurs dla nauczycielek gimnastyki) i zdali przed rozpoczęciem się roku akademickiego 1914/15 egzamin z gimnastyki według dopiero co wspomnianego przepisu egzaminacyjnego, można natychmiast dopuścić do egzaminu uzupełniającego bez ponawiania kursu.

3. Ten egzamin uzupełniający ma obejmować następujące przedmioty w zakresie, określonym w artykule VI. (z przestrzeganiem odnośnych przepisów artykułów VIII., IX. i X.):

egzamin teoretyczny (ustny): wychowanie cielesne: dyetytykę i higienę ćwiczeń cielesnych w rozmaitych okresach wieku; teorię i systematykę gimnastyki;

egzamin praktyczny: udzielanie pierwszej pomocy; szermierkę; zabawy i ćwiczenia ludowe.

Oprócz tego mają kandydaci przedłożyć jeszcze świadectwo z uczęszczania z pomyślnym wynikiem na kurs pływania albo też poddać się egzaminowi praktycznemu, zastępującemu to świadectwo.

W razie dopuszczenia do tego egzaminu uzupełniającego należy złożyć takse egzaminacyjną w kwocie 30 K, którą musi się ponownie uiścić przy każdym powtórzeniu egzaminu.

4. Świadectwo z egzaminu uzupełniającego, złożonego z pomyślnym wynikiem, które się wystawia po myśli artykułu XI. niniejszego rozporządzenia, uprawnia kandydata po myśli artykułu IX., 1. ustęp ostatni, przepisu egzaminacyjnego z dnia 15. czerwca 1911, Dz. u. p. Nr. 117, do wniesienia do jednej z komisji egzaminacyjnych dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich podania o dopuszczenie do egzaminu nauczycielskiego z naukowego przedmiotu głównego, jeżeli kandydat dopełnił wszystkich innych warunków tego dopuszczenia.

5. Aż do rozpoczęcia się roku akademickiego 1914/15 można kandydatów, którzy złożyli egzamin z gimnastyki po myśli przepisu egzaminacyjnego z dnia 10. września 1870, Dz. u. p. Nr. 116, dopuścić także zaraz do egzaminu nauczycielskiego z gimnastyki w połączeniu z naukowym przedmiotem głównym, pod warunkiem, że dopełnili wszystkich innych warunków. Kandydaci ci winni jednak po ich aprobacie z naukowego przedmiotu poddać się jeszcze egzaminowi uzupełniającemu, przepisанemu w punkcie 3. niniejszego artykułu, w celu uzyskania pełnej kwalifikacji nauczycielskiej dla obranej grupy przedmiotów.

B.

Przepisy tymczasowe

o szczególnym egzaminie kwalifikacyjnym na nauczycieli szermierki, nauczycieli pływania i kierowników zabaw w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich.

1. Komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich mają prawo odbywania także osobnych egzaminów z uzdolnienia w szermierce, w pływaniu i w dziedzinie zabaw młodzieży i ćwiczeń ludowych (lekkoatletycznych) oraz wystawiania świadectw z tych egzaminów.

2. Kandydaci, którzy chcą złożyć jeden z tych egzaminów, mają wnieść podanie o dopuszczenie do dyrekcji komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki, oznajmiając przytem, w jakim języku wykładowym chcą udzielać nauki. Do prośby należy dołączyć:

a) krótki opis przebiegu życia i urzędowe świadectwo lekarskie po myśli artykułu III., 2, a i c przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich;

- b) indeks (arkusz z testami) uniwersytecki lub akademii technicznej, z którego wynika, że kandydat jest conajmniej na czwartym półroczu swoich studiów akademickich i słuchał już wykładów z filozofii i pedagogiki oraz z higieny szkolnej, przepisanych dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów naukowych;
- c) poświadczenie, że kandydat słuchał na kursie dla kształcenia nauczycieli gimnastyki wykładów o udzielaniu pierwszej pomocy;
- d) poświadczenie, że kandydat conajmniej przez dwa lata kursów brał udział w ćwiczeniach w szermierce, względnie w zabawach i ludowych (lekkoatletycznych) ćwiczeniach na kursie dla kształcenia nauczycieli gimnastyki, względnie, że uczęszczał na kurs pływania, urządzony na kursie dla kształcenia nauczycieli gimnastyki.

Kandydatów, którym już udzielono aprobaty na nauczycieli pewnej grupy przedmiotów naukowych w szkołach średnich lub po myśli przepisu egzaminacyjnego z dnia 10. września 1870. Dz. u. p. Nr. 116, dla gimnastyki, można uwolnić od warunków dopuszczenia, wymaganych w punktach a do d, jeżeli dostarczą dowodu, że już przez dwa lata udzielali z pomyślnym skutkiem nauki szermierki w szkole średniej, względnie kierowali zabawami młodzieży lub ćwiczeniami w pływaniu. To samo odnosi się ze względu na szermierkę i pływanie do tych kandydatów wspomnianych kategorii, którzy dostarczą dowodu, że conajmniej przez dwa lata pobierali naukę szermierki prywatnie, względnie prywatnie kształcili się w pływaniu.

3. Egzamin dzieli się na egzamin ustny z dyetyki i higieny ćwiczeń cielesnych oraz z udzielania pierwszej pomocy i na egzamin praktyczny z szermierki, względnie z pływania lub z dziedziny zabaw młodzieży i ćwiczeń ludowych (lekkoatletycznych), tudzież z udzielania pierwszej pomocy.

Przy egzaminie ustnym z dyetyki i higieny ćwiczeń cielesnych będzie kandydat musiał wykazać znajomość znaczenia ćwiczeń cielesnych dla pielęgnowania ciała w ogólności i dla rozwoju młodzieży w rozmaitych okresach życia w szczególności, tudzież znajomość odpowiedniego odżywiania się i ubierania przy uprawianiu zabaw i sportów.

Przy egzaminie praktycznym na kierownika zabaw ma kandydat kilka zabaw, a co najmniej trzy różne zabawy objaśnić, urządzić i niemi pokierować, a nadto wykazać swoją zręczność w trzech różnych ludowych (lekkoatletycznych) ćwiczeniach. Zabawy i ćwiczenia wyznacza komisja egzaminacyjna.

Przy egzaminie praktycznym z pływania ma kandydat wykazać dokładne zaznajomienie się z metodami nauki pływania, własną sprawność i wytrwałość w pływaniu na piersiach i na wznak (pływaniu

szkolnemi) i dostateczną znajomość reszty rodzajów pływania oraz wniknięcie w ich szczegóły. Również ma okazać, że umie wykonywać prostsze skoki do wody (skoki na nogi i głową na dół) oraz zręczne chwytty, potrzebne przy ratowaniu tonących.

Przy egzaminie z udzielania pierwszej pomocy i z praktycznej szermierki należy żądać tego samego, co od kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich.

4. Każdy kandydat winien składać najpierw egzamin ustny, a dopiero wtedy, gdy osiągnięte przezeń wyniki uznano przy tym egzaminie za dostateczne, egzaminu praktyczny.

Tak przy egzaminie ustnym jak i przy egzaminie praktycznym winien być zawsze obecny dyrektor komisji egzaminacyjnej lub jego zastępca i każdorazowy egzaminator z odnośnego przedmiotu, a prócz tego jeszcze jeden członek komisji egzaminacyjnej. Po ukończeniu egzaminu ustnego, względnie praktycznego rozstrzyga komisja egzaminacyjna, złożona z uczestniczących w egzaminie członków komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich, pod przewodnictwem dyrektora lub jego zastępcy, według zasad, określonych w artykule VIII., 3, przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki, czy kandydat złożył egzamin ustny, względnie praktyczny, a w tym ostatnim przypadku czy złożył cały egzamin, czy też go nie złożył.

W razie reprobaty orzeka równocześnie komisja egzaminacyjna, kiedy kandydat może powtórzyć egzamin i do jakich przedmiotów (praktycznie albo też ustnie) egzamin będzie się ograniczał.

5. Taksa egzaminacyjna wynosi 25 K i należy ją ponownie uiszczać przy każdym powtórzeniu.

Co do spisywania protokołu i co do wyników z poszczególnych przedmiotów częściowych egzaminu oraz co do świadectwa i rozdziału taks pomiędzy członków komisji egzaminacyjnej ma się analogicznie stosować postanowienia przepisu egzaminacyjnego dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich.

W świadectwie należy orzec na końcu, że kandydat jest uzdolniony do udzielania nauki szermierki lub nauki pływania w szkołach średnich i seminariach nauczycielskich, względnie do kierowania zabawami młodzieży i ćwiczeniami ludowymi (lekkoatletycznymi) w tych zakładach.

6. Świadectwo uprawnia do zatrudnienia kandydata w charakterze nauczyciela szermierki, względnie nauczyciela pływania lub kierownika zabaw w szkole średniej lub w seminarium nauczycielskim.

7. Przepis ten wchodzi natychmiast w życie.

8. Do egzaminu z dziedziny zabaw młodzieży i ćwiczeń ludowych oraz do egzaminu z pływania można dopuszczać także kobiety pod warunkiem dopełnienia przez nie wymagań, określonych w punkcie 2. niniejszego przepisu.

Hussarek wlr.

232.

Obwieszczenie Ministerstwa kolei żelaznych z dnia 5. listopada 1913,

dotyczące zmiany niektórych postanowień koncesyi na elektryczną kolej lokalną z Badenu do Vöslau.

Na zasadzie Najwyższego upoważnienia zmienia się postanowienia obwieszczenia Ministerstwa kolei żelaznych z dnia 19. listopada 1898. Dz. u. p. Nr. 209, dotyczącego przeniesienia Najwyższej koncesyi na elektryczną kolej lokalną z Badenu do

Vöslau na Spółkę akcyjną wiedeńskich kolei lokalnych i zmiany niektórych postanowień koncesyi na tę kolej lokalną, a to w sposób następujący:

W miejsce postanowień w punkcie I. tego obwieszczenia, które niniejszem pozbawia się mocy obowiązującej, wchodzi w życie począwszy od dnia 1. października 1913 następujące zarządzenia:

„Uzupełniając postanowienia §§ 1. i 3. Najwyższego dokumentu koncesyjnego z dnia 29. lipca 1892, Dz. u. p. Nr. 159, postanawia się, że wybudowana jako linia posilkowa istniejącej kolei lokalnej tak zwana linia okrężna (Ringlinie) w Badenie, która biegnie od placu przed dworcem Kolei południowej w Badenie przez Wilhelmstrasse, Franzensstrasse i Alleegasse do Löwenbrücke, stanowi istotną część składową przedsięwzięcia, i że należy podczas trwania koncesyi utrzymywać przez cały rok w nieprzerwanym ruchu wszystkie linie kolei lokalnej z Badenu do Vöslau wraz z dawną Badeńską koleją konną, włączoną do tej kolei lokalnej, jakoteż wraz z wspomnianą linią okrężną.“

Forster wlr.